

ความคิดเห็นของครูที่มีต่อการดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2

พงษ์ศักดิ์ พรหมมา*

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ(Survey Research) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อการดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 โดยจำแนกตามเพศและประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้จำนวน 120 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ(Rating scale) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ(Percentage) ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ค่าที (Independent sample t – test) และทดสอบการวิเคราะห์ค่าความแปรปรวนทางเดียว (One Way Analysis of Variance) ผลการวิจัยพบว่า 1) ความคิดเห็นของครูที่มีต่อการดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 2) ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้านมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน 3) ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่างกันมีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้านมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ: 1) ความคิดเห็น 2) การดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียน

บทนำ

การนิเทศภายในโรงเรียนเป็นกระบวนการในการเร่งรัดพัฒนาคุณภาพทางการศึกษาที่สำคัญยิ่ง นับตั้งแต่มีการปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษา พ.ศ.2542 ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2545 โดยมีหลักการสำคัญว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด ผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ ตามมาตรา 22 โดยสถานศึกษาจะต้องจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัด ฝึกทักษะกระบวนการคิด การเรียนรู้จากประสบการณ์จริง บูรณาการความรู้ด้านต่างๆตลอดจนส่งเสริมให้ผู้สอนจัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ตลอดเวลาทุกสถานที่ตามมาตรา 24 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546, หน้า 11- 12) ซึ่งในการปฏิรูปการศึกษาให้ประสบความสำเร็จนั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการพัฒนาครูให้ปรับพฤติกรรมการสอนเป็นอันดับแรก แต่การพัฒนาครูให้ประสบความสำเร็จนั้น ต้องอาศัยความร่วมมือร่วมใจจากบุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ที่สำคัญต้องมีความเข้าใจพื้นฐานที่ตรงกัน โดยสิ่งที่จะต้องเร่งดำเนินการ

* นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

โดยด่วนเพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพการศึกษา ก็คือ การพัฒนาคุณภาพของครู โดยใช้กระบวนการนิเทศ การศึกษาในการพัฒนาครู เพราะการนิเทศการศึกษาจะช่วยกระตุ้นส่งเสริมและปรับปรุงกระบวนการสอน ของครูให้บรรลุตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรที่กำหนดและการนิเทศภายในโรงเรียนก็เป็นกระบวนการ หนึ่งที่จะช่วยให้ครูสามารถพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของตนให้ตรงตามสภาพของปัญหาและความต้องการที่ แท้จริงของผู้เรียน โดยอาศัยความร่วมมือของผู้บริหารโรงเรียนและครูเพื่อก่อให้เกิดการพัฒนาตนเอง พัฒนา งานและนำไปสู่การพัฒนาผู้เรียนในที่สุด การนิเทศภายในที่ประสบผลสำเร็จจะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง พฤติกรรมการสอนของครู โดยทุกฝ่ายจะร่วมมือกันในการพัฒนาตนเองตามศักยภาพ หัวใจของการนิเทศ ภายในคือการเรียนรู้ของครูเพื่อการพัฒนาตนเองให้มีความรู้ที่ทันสมัย ทันท่วงทีเหตุการณ์จนเข้าใจวิธีการต่าง ๆ ได้อย่างชัดเจนและมองภาพอนาคตได้อย่างตลอดแนว วิธีการที่ทำให้ครูสามารถพัฒนาตนเองได้มีหลายวิธี การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างครูและบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ของนักเรียนจะทำให้ครูมีโอกาสได้รับความรู้ ถ่ายทอดความรู้ แลกเปลี่ยนความรู้ ร่วมคิดวิเคราะห์ปัญหาเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้และหาแนวทาง แก้ปัญหาร่วมกัน ดังนั้นการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพครูจึงเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญมาก ปัจจัยที่จะช่วยพัฒนา ครูในด้านวิชาการให้มีมากยิ่งขึ้นคือการนิเทศภายในโรงเรียน ซึ่งมีจุดมุ่งหมายในการแก้ปัญหา พัฒนาและ ปรับปรุงการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนมีคุณภาพ ประกอบกับในสภาพปัจจุบันครูยังมีปัญหาและข้อจำกัด ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้หลายประการ ส่งผลให้มีนักเรียนจำนวนไม่น้อยยังไม่บรรลุตามจุดประสงค์ของ หลักสูตร การนิเทศภายในที่ประสบผลสำเร็จจะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอนของครู อันจะส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียน การนิเทศภายในจึงเป็นการพัฒนาคุณภาพครู โดยมีจุดมุ่งหมายสูงสุดที่ คุณภาพของนักเรียน

การนิเทศภายใน โรงเรียนไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร เนื่องจาก ครูส่วนใหญ่คิดว่าการนิเทศภายใน โรงเรียน คือ การไปสังเกตการสอนของครูในชั้นเรียน ไม่รู้จุดมุ่งหมายที่แท้จริงของการนิเทศ และไม่เห็น ความสำคัญของการนิเทศภายใน โดยเข้าใจว่าการนิเทศเป็นการไปตรวจสอบ จับผิด บุคลากรขาดความ ร่วมมือร่วมใจ ร่วมคิด ร่วมทำ ข้อมูลเหล่านี้เป็นเครื่องชี้ให้เห็นว่า การนิเทศภายในโรงเรียนโดยทั่วไปมี ปัญหาที่ควรจะต้องได้รับการแก้ไขอย่างเร่งด่วน ซึ่งสอดคล้องกับข้อค้นพบของงานวิจัยที่เกี่ยวกับการนิเทศ ภายในโรงเรียนที่พบว่า การนิเทศภายในไม่ค่อยประสบผลสำเร็จเกิดจากบุคลากรไม่ค่อยมีความรู้และความ เข้าใจระบบการนิเทศที่แท้จริง ขาดบุคลากรที่จะเป็นผู้นิเทศ งบประมาณไม่เพียงพอ ขาดการนิเทศและ ติดตามอย่างต่อเนื่อง ขาดเครื่องมือในการประเมินที่เชื่อถือได้และครูไม่เห็นความสำคัญและประโยชน์ของ ข้อมูลย้อนกลับที่ได้รับ จากสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นทั้งหมด โรงเรียนต้องดำเนินการแก้ไขปัญหาเพื่อให้ กิจกรรมการนิเทศภายในโรงเรียน ดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึง สนใจที่จะศึกษาความคิดเห็นของครูที่มีต่อการดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 เพื่อนำผลการศึกษาค้นคว้าไปใช้ในการวางแผนปรับปรุง พัฒนาการ นิเทศภายในของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อการดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 จำแนกตามเพศและประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน

สมมติฐานการวิจัย

ครูที่มีสถานภาพต่างกันมีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 แตกต่างกัน

ขอบเขตการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 จำนวน 220 คน กลุ่มตัวอย่าง ได้มาโดยวิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive random sampling) จำนวน 120 คน

ตัวแปรที่ศึกษา ตัวแปรต้น ได้แก่ เพศ และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน ตัวแปรตาม คือ การดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียน ซึ่งมีเนื้อหา 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาและความต้องการ 2) ด้านการวางแผนการนิเทศภายใน 3) ด้านการปฏิบัติการนิเทศภายใน 4) ด้านการประเมินผลการนิเทศภายใน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้การวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม โดยแบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) ตอนที่ 2 ข้อมูลเนื้อหาเกี่ยวกับความคิดเห็นของครูที่มีต่อการดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 ได้แก่ 1) ด้านการศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาและความต้องการ 2) ด้านการวางแผนการนิเทศภายใน 3) ด้านการปฏิบัติการนิเทศภายใน 4) ด้านการประเมินผลการนิเทศภายใน แบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ คือ มากที่สุด มากปานกลาง น้อยและน้อยที่สุด

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)
2. ข้อมูลตอนที่ 2 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)
3. ข้อมูลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อการดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 จำแนกตามเพศ วิเคราะห์โดยใช้ค่าที (Independent sample t – test)

4. ข้อมูลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อการดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน ใช้การวิเคราะห์หาค่าความแปรปรวนทางเดียว (One Way Analysis of Variance) หากมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จะเปรียบเทียบค่าคะแนนเป็นรายคู่ ตามวิธีของเชฟเฟ้ (Sheffe's Post hoc Comparison)

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบระดับความคิดเห็นของครูที่รับผิดชอบงานนิเทศภายในที่มีต่อการดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2
2. ผลการวิจัยสามารถใช้เป็นข้อมูลในการวางแผนพัฒนางานนิเทศภายในของสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น
3. สามารถนำข้อมูลที่ได้ไปใช้ประโยชน์ในการกำหนดนโยบาย ปรับปรุงและพัฒนาการนิเทศภายในของสถานศึกษาขึ้นพื้นฐานในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล สามารถสรุปได้ดังนี้

1. ครูมีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก
2. ครูที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน
3. ครูที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่างกันมีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

การอภิปรายผล

1. ครูมีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากครูได้มีส่วนร่วมในการวางแผนการนิเทศภายในอย่างมีระบบ มีการประชุมหารือการดำเนินงานนิเทศภายในอย่างต่อเนื่อง มีการกำหนดกิจกรรมและจัดทำปฏิทินปฏิบัติงานนิเทศภายใน ครูได้รับการนิเทศภายในอย่างเป็นกัลยาณมิตร มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้ให้การนิเทศกับผู้รับการนิเทศ เมื่อครูได้มีส่วนร่วมในกระบวนการนิเทศภายใน จึงทำให้เกิดความกระตือรือร้นและร่วมมือในการนิเทศภายในและที่สำคัญการนิเทศภายในช่วยส่งเสริมให้ครูในโรงเรียน

ประสบความสำเร็จในการปฏิบัติงานตามภารกิจหลักคือการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนได้อย่างมีคุณภาพ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของสุรัชย์ ประดาศรี (2551) ที่ได้ศึกษาความคิดเห็นของครูในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานต่อกระบวนการนิเทศภายใน พบว่าครูมีความคิดเห็นต่อกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุรินทร์ เขต 1 ได้ให้ความสำคัญเกี่ยวกับการนิเทศภายในโดยการสร้างความตระหนักให้สถานศึกษา ซึ่งได้แก่ผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษาได้เห็นความสำคัญและเป้าหมายที่ชัดเจนของกระบวนการนิเทศภายใน นอกจากนี้ยังได้มีการจัดทำปฏิทินกำกับงานนิเทศภายในเพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ ตั้งเป้าหมายของกระบวนการนิเทศภายใน โดยกำหนดรูปแบบวิธีการและแนวทางในการปฏิบัติตามโครงการไว้อย่างชัดเจน นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของพิบูลชัย ศรีเข้ม (2553) ที่ได้ศึกษาสภาพและปัญหาการนิเทศภายในโรงเรียนสังกัดเทศบาล เขตการศึกษา 10 พบว่า สภาพการนิเทศภายในโรงเรียน สังกัดเทศบาล เขตการศึกษา 10 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหาร โรงเรียนให้ความสำคัญในการบริหารแบบมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายที่มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้การจัดการศึกษาร่วมกัน มีการวางแผนการดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง ทำให้สภาพการนิเทศภายในโรงเรียน สังกัดเทศบาล เขตการศึกษา 10 มีการดำเนินงานอย่างมีระบบและเป็นไปตามทิศทางที่กำหนด ยิ่งไปกว่านั้นยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของชุตินา คุณมา (2556) ที่ได้ศึกษาการนิเทศภายในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำนาจเจริญ พบว่า สภาพการนิเทศภายในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำนาจเจริญ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน เป็นผู้ที่มียุทธศาสตร์หน้าที่ในด้านการนิเทศภายในสถานศึกษา มีการรับรู้นโยบายหรือแนวปฏิบัติต่างๆ จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องโดยตรง จากการอบรมประชุมสัมมนา จากการพัฒนาตนเองในด้านต่างๆ ทำให้มีความรู้ ความเข้าใจในเรื่องการปฏิรูปการศึกษา กระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และแก้ไข พ.ศ.2545 ซึ่งเป็นหัวใจของการปฏิรูปการเรียนรู้ โดยกล่าวไว้ว่ากระบวนการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ กระบวนการนิเทศก็เป็นอีกกระบวนการหนึ่งที่จะส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ ดังนั้น จึงทำให้การดำเนินงานตามกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำนาจเจริญ อยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านมีประเด็นที่สำคัญสมควรนำมาอภิปรายเพิ่มเติม ดังนี้

1.1 ด้านการศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการ พบว่าครูมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เพราะผู้บริหารโรงเรียนได้มีการประชุมชี้แจงเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการนิเทศภายในให้ตรงกันระหว่างครูและผู้บริหาร ร่วมกันสำรวจ จัดลำดับความสำคัญของปัญหาเพื่อนำไปร่วมกันวิเคราะห์หาสาเหตุเพื่อใช้ในการวางแผนการนิเทศภายใน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของวินุลย์ ปิยภักดีไพบูลย์ (2550) ที่ได้ศึกษา การปฏิบัติงานนิเทศภายในของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุกดาหาร เขต 2 พบว่าการศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการ ระดับปฏิบัติงานนิเทศภายในตามความคิดเห็นของผู้บริหาร

โรงเรียนและครูผู้สอน มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก การที่ผู้บริหารและครูมีการปฏิบัติงานนิเทศภายใน โรงเรียน ด้านการศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการ ได้ในระดับมากนี้ย่อมแสดงว่าผู้บริหารและครู มีความรู้ความเข้าใจและมีความมุ่งมั่นที่จะพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยเริ่มต้นที่การมองเห็นปัญหาของงาน อย่างชัดเจน เพราะการมองเห็นปัญหานั้นนำไปสู่ความต้องการในการแก้ไข ปรับปรุงและพัฒนา ซึ่งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชุมพร เขต 2 ได้พิจารณาเห็นถึงความสำคัญของเรื่องนี้ จึงได้จัดอบรมเรื่อง การนิเทศภายในโรงเรียน ให้แก่ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้เกี่ยวข้องในสังกัด โดยยึดหลักการปฏิบัติงาน นิเทศภายใน ตามกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียน ทั้ง 4 ด้าน เป็นหลัก และเน้นให้ผู้บริหารและครู ผู้เกี่ยวข้องได้ทราบว่า การศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาและความต้องการเป็นขั้นตอนสำคัญของกระบวนการ นิเทศภายในโรงเรียน ทั้งนี้เพราะการรับรู้สภาพปัจจุบันปัญหาและความต้องการร่วมกันของบุคลากรใน โรงเรียน จะช่วยให้การวางแผนพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนดีขึ้นกว่าเดิมได้

1.2 ด้านการวางแผนการนิเทศภายใน พบว่าครูมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เพราะว่า โรงเรียนได้มีการวางแผนการปฏิบัติงานในโรงเรียนร่วมกันระหว่างผู้บริหารและครู ที่สำคัญคือมีการนำข้อมูลผลสัมฤทธิ์ ด้านพัฒนาการของผู้เรียนมาใช้ประกอบการวางแผนด้วย ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของปริศนา หงษ์ทอง (2558) ที่ได้ศึกษาความพึงพอใจของบุคลากรทางการศึกษาต่อการนิเทศภายใน โรงเรียนท่าวังผาพิทยาคม อำเภอท่าวังผา จังหวัดน่าน ปีการศึกษา 2557 พบว่าด้านการวางแผน บุคลากรทางการศึกษามีความพึงพอใจ ต่ออยู่ในระดับมาก แสดงว่าโรงเรียนท่าวังผาพิทยาคมมีการกำหนดให้ครูผู้สอนมีส่วนร่วมในการวางแผน นิเทศภายใน และกำหนดตัวบุคคลที่รับผิดชอบการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนอย่างชัดเจน มีการจัดทำ โครงการนิเทศภายในเหมาะสมกับสภาพปัญหา กำหนดวัตถุประสงค์ของการนิเทศภายในไว้อย่างชัดเจน มีการจัดสรรงบประมาณ วัสดุหรือสื่อและเครื่องมือในการนิเทศภายในอย่างเหมาะสมเพียงพอ

1.3 ด้านการปฏิบัติการนิเทศภายใน พบว่าครูมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เพราะได้มีการส่งเสริม สนับสนุนให้ครูสามารถดำเนินการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนกันเอง ผู้บริหารมีการกำกับ ติดตามการ ปฏิบัติงานตามขั้นตอน และมีการพัฒนา ปรับปรุงวิธีการนิเทศภายในโรงเรียนอย่างเหมาะสมและต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของชุตินา คุณมา (2556) ที่ได้ศึกษาการนิเทศภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาน่าน จังหวัดน่าน พบว่า ด้านการปฏิบัติการนิเทศภายใน มีการ ปฏิบัติอยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารและครูผู้สอนมีการจัดทำปฏิทินการปฏิบัติงาน มีการ วางแผน ประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการนิเทศ มีการแต่งตั้งกรรมการนิเทศภายในโรงเรียน มีการ สำนวความต้องการเกี่ยวกับเครื่องมือที่นำไปใช้ในการนิเทศ มีสื่อและเครื่องมือนิเทศภายในโรงเรียนที่ เหมาะสมกับกิจกรรม จัดให้มีเอกสารคำรณคว่ำที่ใช้เป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือนิเทศ ดำเนินการ นิเทศโดยอ้อม เช่น การให้การศึกษาเอกสาร การศึกษานอกสถานที่ การจัดนิทรรศการ ประชุมชี้แจงให้คณะ ครูเข้าใจบทบาทของผู้นิเทศและ ผู้รับการนิเทศ ปฏิบัติกิจกรรมการนิเทศตามที่กำหนดไว้ในปฏิทิน ประชุม ปรีกษาหารือ หลังจากการนิเทศเพื่อแก้ปัญหการเรียนการสอน สื่อและเครื่องมือนิเทศมีการจัดเก็บอย่างเป็น ระบบและสะดวกในการนำไปใช้

1.4 ด้านการประเมินผลการนิเทศภายใน พบว่าครูมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เพราะว่ามีการตรวจสอบผลการปฏิบัติงานเปรียบเทียบกับวัตถุประสงค์และเป้าหมาย ผู้บริหารโรงเรียนได้จัดประชุมสรุปข้อบกพร่องที่เกิดจากการปฏิบัติกิจกรรมการนิเทศ และร่วมกันหาวิธีแก้ไขข้อบกพร่อง และได้มีการนำผลการประเมินมาใช้ให้เป็นประโยชน์ในการพัฒนางานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของสุริย์ บุญวงศ์ (2551) ที่ได้ศึกษาการนิเทศภายในของสถานศึกษาเอกชน อำเภอสตึก จังหวัดสุรินทร์ เขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 3 พบว่า ด้านการประเมินผลการนิเทศภายในโรงเรียน อยู่ในระดับมาก เพราะว่ามีกระบวนการหลักฐานการประเมินผลการนิเทศภายในโรงเรียน มีการส่งเสริมให้ครูผู้สอนได้นำผลการประเมินมาวิเคราะห์เพื่อหาแนวทางแก้ไขปรับปรุงการเรียนการสอน และมีการติดตาม ผลการนิเทศภายในโรงเรียนตามแผนที่วางไว้ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับคำกล่าวของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2551, หน้า 44) ได้กล่าวไว้ว่าการประเมินผลการนิเทศเป็นการตรวจสอบความสำเร็จของโครงการกับวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้ ผู้มีหน้าที่ดำเนินการประเมินผล ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน และคณะผู้นิเทศ มีขอบข่ายกิจกรรมที่ต้องปฏิบัติคือประเมินผลสัมฤทธิ์ของโครงการตามวัตถุประสงค์และเป้าหมาย ประเมินความคิดเห็นเพื่อทราบถึงความพึงพอใจของผู้รับการนิเทศ ประเมินกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียน และสรุปผลการประเมินเพื่อใช้เป็นข้อมูลสำหรับการปรับปรุงการปฏิบัติงานในโอกาสต่อไป

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้านมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้จะเป็นเพราะว่า บทบาทความรับผิดชอบงานนิเทศภายในโรงเรียนครูและบุคลากรทางการศึกษาทุกคนต้องมีส่วนร่วมในความรับผิดชอบ เพื่อให้สถานศึกษามีคุณภาพและได้มาตรฐานเพื่อรองรับการนิเทศภายใน ดังนั้นบทบาทและความรับผิดชอบจึงถูกกระจายออกไปอย่างสมดุลภายในสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของปริศนา หงษ์ทอง (2558) ที่ได้ศึกษาความพึงพอใจของบุคลากรทางการศึกษาต่อการนิเทศภายในของโรงเรียนท่าวังผาพิทยาคม พบว่าครูที่มีเพศต่างกันมีความพึงพอใจต่อการนิเทศภายในของโรงเรียนท่าวังผาพิทยาคม โดยภาพรวมและรายข้อไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้เนื่องจากเพศของบุคลากรทางการศึกษาไม่มีผลต่อการนิเทศภายในทางด้านการศึกษาสภาพและความต้องการของโรงเรียนท่าวังผาพิทยาคม ซึ่งอาจมีสาเหตุมาจากบุคลากรทางการศึกษาทั้งเพศชายและหญิงต่างก็มีความรู้ความสามารถและเข้าใจบทบาทและหน้าที่ของตนเองอย่างชัดเจน และเป็นผลพวงมาจากภาครัฐได้ให้ความรู้กับทุกคนอย่างทั่วถึงและมีข้อมูลข่าวสารต่างๆ เช่น วารสาร บทความ หนังสือ หรือสื่ออินเตอร์เน็ต ทำให้บุคลากรทางการศึกษามีโอกาสพัฒนาความรู้ความสามารถของตนเองได้ตลอดเวลา โรงเรียนท่าวังผาพิทยาคมยังให้ความสำคัญกับกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียน โดยมีจุดมุ่งหมายพัฒนาครูให้เข้าใจแนวทางและวิธีการจัดการศึกษา รู้จักวิเคราะห์ปัญหา หาแนวทางปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ รู้จักพัฒนาความรู้ความสามารถของตนเอง เพื่อให้งานบรรลุตามวัตถุประสงค์หรือมาตรฐานที่กำหนดไว้ และสอดคล้องกับผลการวิจัยของพิทยา ผึ้งชลจิตร (2559) ที่ได้ศึกษาความ

ต้องการการนิเทศภายในโรงเรียนของครูในกลุ่มเครือข่ายที่ 19 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3 จำแนกตามเพศพบว่าโดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะครูผู้สอนไม่ว่าจะเพศชายหรือเพศหญิงต่างก็ต้องปฏิบัติการสอนภายใต้กฎระเบียบข้อบังคับ เช่นเดียวกัน ต้องสอนตามหลักการของหลักสูตรเดียวกัน ดังนั้นจึงทำให้ครูในกลุ่มเครือข่ายที่ 19 สังกัดเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3 ที่มีเพศต่างกัน มีความต้องการโดยภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

3. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานนิเทศภายใน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้าน มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูสามารถพัฒนาตนเองด้วยการศึกษาหาความรู้ และฝึกประสบการณ์ได้จากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายโดยเฉพาะการอบรม การสัมมนา ซึ่งเป็นการเข้ารับการฝึกอบรมด้วยความสมัครใจหรือไม่สมัครใจก็ตาม แต่อย่างน้อยทุกครั้งที่ได้เข้ารับการอบรม การสัมมนาก็จะส่งผลให้ครูมีประสบการณ์ที่เพิ่มขึ้น สามารถนำมาใช้ในการปรับปรุงพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และพัฒนางานนิเทศภายในโรงเรียนให้ดียิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของปรียา พุทธารักษ์ (2550) ที่ได้ศึกษาการศึกษากระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษา สังกัดเทศบาลเมืองนาสาร จังหวัดสุราษฎร์ธานี จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าไม่แตกต่างกัน ทุกด้าน อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารและครูปฏิบัติการสอนที่มีประสบการณ์ทำงานต่างกัน แต่ปฏิบัติงานอยู่ภายใต้กรอบระเบียบและกฎเกณฑ์ของสำนักงานการศึกษาส่วนท้องถิ่นและระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ดังนั้นถึงแม้ว่าผู้บริหารและครูที่มีประสบการณ์ต่างกัน ความคิดเห็นต่อกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนจึงไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับผลการวิจัยของรุ่งอรุณ ติระตังใจ (2558) ที่ได้ศึกษาความคิดเห็นของครูที่มีต่อการนิเทศภายในโรงเรียนของโรงเรียนเครือข่ายที่ 33 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุกดาหาร กรุงเทพมหานคร จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน พบว่าโดยภาพรวมและรายด้านไม่พบความแตกต่าง เพราะผู้บริหารมีการทำความเข้าใจ แจ้งวัตถุประสงค์และกระบวนการนิเทศภายในแก่ครูทุกคนทราบ จึงทำให้ครูมีความเข้าใจและเตรียมตัวเพื่อรับการนิเทศ และครูยังสามารถหาประสบการณ์จากการศึกษาหาความรู้ การปฏิบัติงานมีความสามารถ มีทักษะและเจตคติที่เกิดจากการประกอบอาชีพ มีกระบวนการทำงานและการพัฒนาอาชีพ การแสวงหาความรู้ด้วยตนเองจากแหล่งความรู้ต่างๆ ทำให้มีความรู้ความเข้าใจ มีแนวทางการปฏิบัติงาน การแก้ปัญหา หรือปรับปรุงงานต่างๆ ได้มีประสิทธิภาพอยู่เสมอ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

1. ด้านการศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการ โรงเรียนควรดำเนินการรวบรวมข้อมูลและสารสนเทศที่จำเป็นเพื่อใช้ในการวางแผนการนิเทศภายใน ซึ่งจะส่งผลให้มีการวางแผน และปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. ด้านการวางแผนการนิเทศภายใน โรงเรียนควรจัดทำแผนกำกับติดตามผลการนิเทศภายในอย่างต่อเนื่อง โดยดำเนินการควบคู่ไปกับการวางแผนการนิเทศภายใน เพราะการกำกับติดตามเป็นระยะอย่างต่อเนื่องจะเป็นการกระตุ้นให้เกิดความพร้อมในการนิเทศภายในโรงเรียน

3. ด้านการปฏิบัติการนิเทศภายใน ผู้บริหาร โรงเรียนหรือผู้ให้การนิเทศควรให้คำปรึกษาแนะนำชี้แนะข้อบกพร่องที่พบระหว่างการนิเทศอย่างตรงไปตรงมา เพื่อนำไปใช้ในการปรับปรุง พัฒนาต่อไป

4. ด้านการประเมินผลการนิเทศภายใน ผู้บริหาร โรงเรียนควรให้ครูมีส่วนร่วมในการประเมินผลการนิเทศภายใน และรายงานผลการประเมินการนิเทศภายในให้ครูในโรงเรียนได้ทราบโดยทั่วกัน

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพุทธศักราช 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา.
- ชุดิมา คุณมา. (2556). การนิเทศภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาอำนาจเจริญ. สารนิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยปทุมธานี.
- ปริศนา หงษ์ทอง. (2558). ความพึงพอใจของบุคลากรทางการศึกษาต่อการนิเทศภายใน โรงเรียนท่าวังผาพิทยาคม อำเภอท่าวังผา จังหวัดน่าน ปีการศึกษา 2557. http://www.edu-journal.ru.ac.th/AbstractPdf/2558-2-5_1475989480_10.5624476100.pdf, สืบค้นเมื่อ 3 พฤษภาคม 2560.
- ปรีชา พุทธารักษ์. (2550). การศึกษากระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษา สังกัดเทศบาลเมืองนาสาร จังหวัดสุราษฎร์ธานี. ภาคนิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.
- พินุลชัย ศรีเข้ม. (2553). การศึกษาสภาพและปัญหาการนิเทศภายในโรงเรียน สังกัดเทศบาล เขตการศึกษา 10. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- พิทยา ผึ้งชลจิตร. (2559). ความต้องการการนิเทศภายใน โรงเรียนของครูในกลุ่มเครือข่ายที่ 19 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 3. http://www.edu-journal.ru.ac.th/AbstractPdf/2558-2-5_1475989480_10.5624476100.pdf, สืบค้นเมื่อ 3 พฤษภาคม 2560.
- รุ่งอรุณ ต๊ะดองใจ. (2558). ความคิดเห็นของครูที่มีต่อการนิเทศภายใน โรงเรียนของโรงเรียนเครือข่ายที่ 33 สังกัดสำนักงานเขตมีนบุรี กรุงเทพมหานคร. http://www.edu-journal.ru.ac.th/AbstractPdf/2559-2-1_1475663297_15.5714470260.pdf, สืบค้นเมื่อ 3 พฤษภาคม 2560.
- วิบูลย์ ปิยภักดีไพบูลย์. (2550). การปฏิบัติงานนิเทศภายในของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชุมพร เขต 2. ภาคนิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.
- สุรัช ประดาศรี. (2551). ความคิดเห็นของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานต่อกระบวนการนิเทศภายใน. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.

สุริย์ บุญวงศ์. (2551). การนิเทศภายในของสถานศึกษาเอกชน อำเภอสตึก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาชลบุรี เขต 3. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2551). การนิเทศภายในสถานศึกษา. (2551). กรุงเทพฯ:
โรงพิมพ์คุรุสภา.